

NUOREN HYVÄ TULEMINEN PERHEHOITTOON

Nuorten foorumi Siikarannassa
11.10.2014

Paikalla oli 15
14-19-vuotiasta nuorta
lastensuojelun
perhehoidon piiristä,
3 Selviytyjät-tiimin
jäsentä sekä 4 aikuista.

Foorumin järjesti Pesäpuu
ry:n Selviytyjät-tiimi
yhteistyössä Helsingin
kaupungin perhehoidon ja
perhehoidon
kehittäjäryhmä Stadin
Vahvojen Vaikuttajien
kanssa.

 Pesäpuu ry:n lastensuojelun kehittäjäryhmä **Selviytyjiin** kuuluu 18–29-vuotiaita nuoria miehiä ja naisia, joilla on omakohtaista kokemusta lastensuojelun sijaishuollosta. Tiimin vetäjät ovat Johanna Barkman (Pesäpuu ry) ja Marko Nikkanen (Mehiläinen). Tiimin osa-aikaisina työntekijöinä toimivat Pipsa Vario, Sami Isoniemi ja Helena Inkinen.

NUORTEN FOORUMIT

- vertaistukea ja vaikuttamista

Selviytyjät-tiimin kehittämä *nuoret nuorille vertaistukimalli*

FOORUMI TARJOO TILAN vertaiskokemuksille, tunteille ja ajatuksille sekä oman elämän ja arjen tapahtumien jakamiselle

Foorumissa puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä.

Ideana on ottaa nuoret aktiivisesti mukaan kehittämään lastensuojelua.

Foorumit suunnitellaan yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Niiden toteuttamisesta, juontamisesta sekä työskentelyn ohjaamisesta vastaavat Selviytyjät-tiimin nuoret. Taustatahojen aikuiset tarjoavat resurssit ja turvallisuuden.

FOORUMEITA ON JÄRJESTETTY 23 KERTAA. Yhteistyökumppaneita ovat olleet mm. lapsiasiavaltuutettu, Lastensuojelun Keskusliitto, Terveiden ja hyvinvoinninlaitos, kaupunkien lastensuojeluyksiköt, SINUT ry, Socca ja Osallisuuden aika ry.

JOKAINEN FOORUMI ON OMANLAISENSA KOKONAISUUS

- Peruselementit ovat pysyviä, mutta käsiteltävät teemat ja toimintatavat vaihtelevat osallistujajoukon mukaan.
- Foorumit dokumentoidaan hyvin sekä kirjallisesti että visuaalisesti.

Foorumeiden viestit välitetään lastensuojelun työntekijöiden ja päättäjien tietoon sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

NUOREN HYVÄ TULEMINEN PERHEHOITTOON

YHTEENVETO NUORTEN FOORUMISTA:

Osoitetaan kiinnostusta - ei nosteta jalustalle:

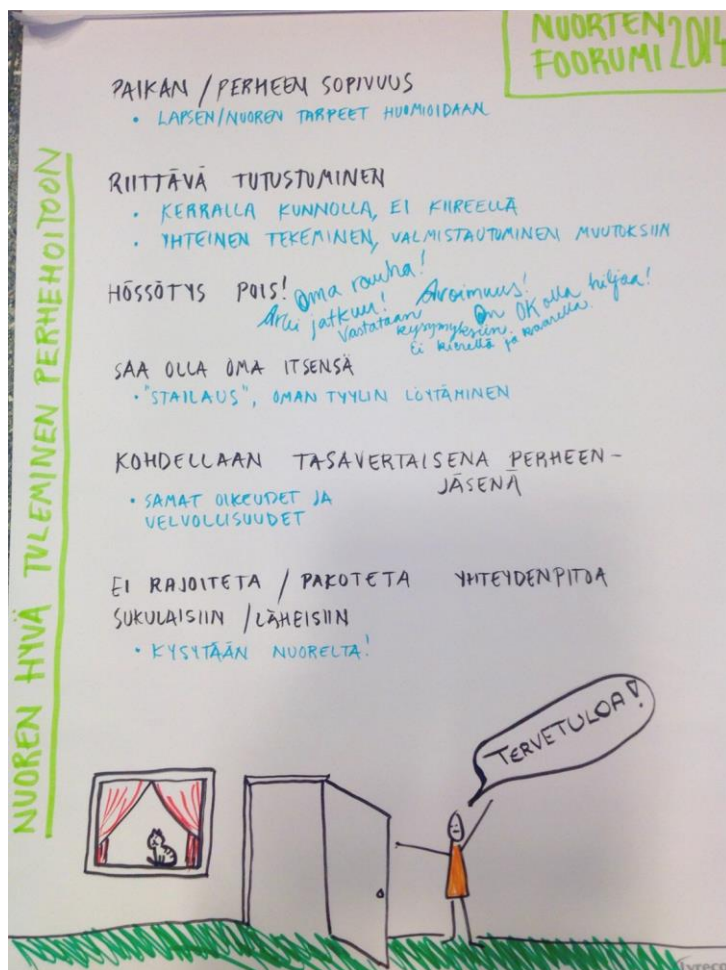
Nuoren tulemista perhehoitoon tulee valmistella nuorta kuunnellen ja nuoren tarpeet huomioiden. Nuorella ja perheellä tulee olla aikaa tutustua, käydä ennen muuttoa vaikka keilaamassa. Kun nuori muuttaa, autetaan tavaroiden purkamisessa ja tehdään ruokaa, joka maistuu nuorelle.

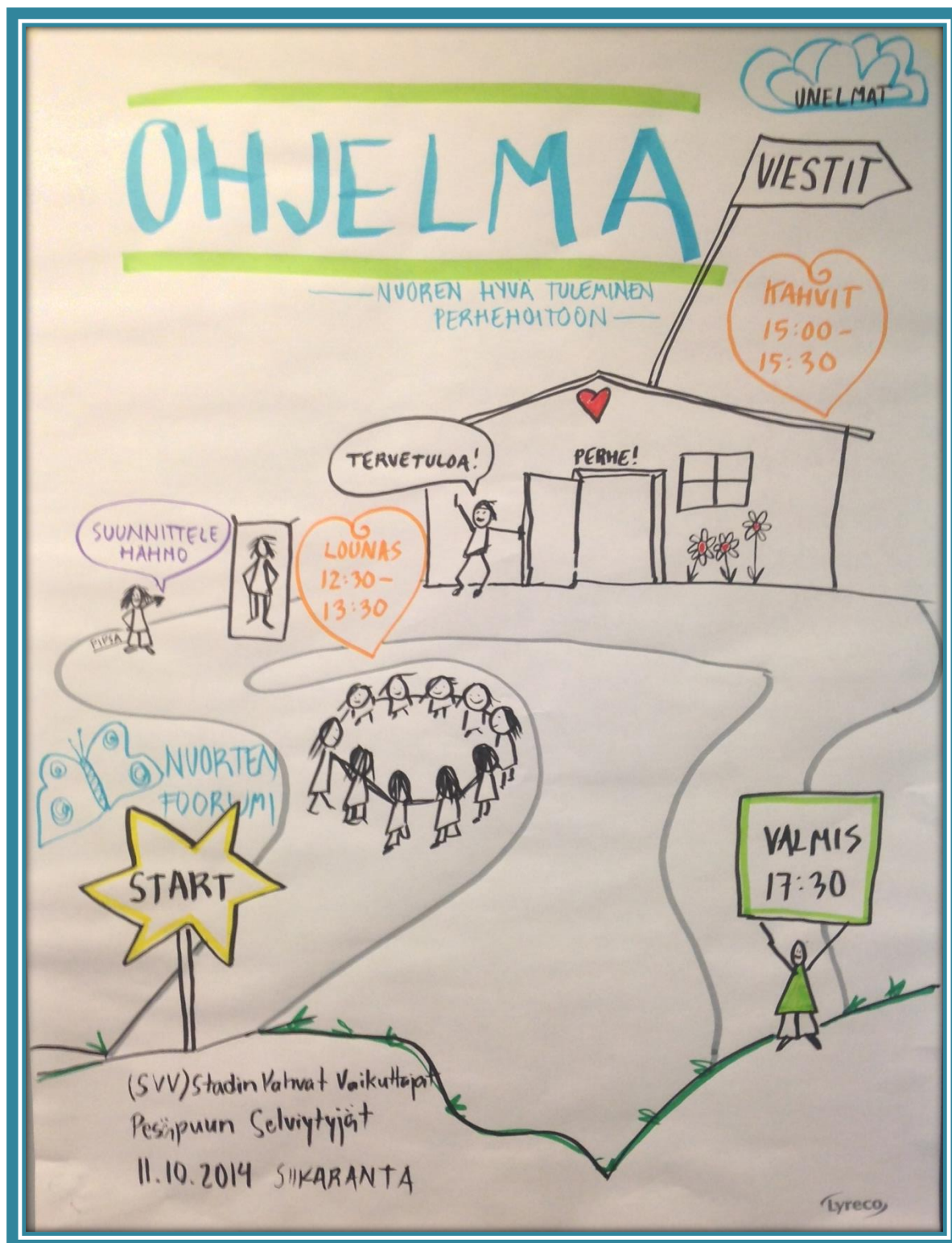
Muutto ja uusi tilanne ovat hämmentäviä. Nuori voi olla aivan pyörällä päästään. Annetaan nuorelle aikaa, ajattelutilaa ja rauhaa sopeutua uuteen perheeseen. Uni ei välttämättä ensimmäisenä yönä tule, eikä seuraavana päivänä halua mennä kouluun. Sallitaan se. Ollaan kuitenkin lähellä ja tavoitettavissa, mikäli nuori meitä aikuisia tarvitsee.

Nuori myös miettii, mitä muut perheessä olevat lapset hänestä ajattelevat? Katsovatko kiertoon? Miten suhtautuvat? Tämä on ymmärrettävää, sillä nuoren tulo vaikuttaa perheen kaikkiin jäseniin.

Miten voimme tehdä tämän kaiken nuorelle mahdollisimman helpoksi?

Nuoren hyvää tulemistä perhehoitoon pohdittiin Siikarannan Nuorten foorumissa yhdessä perhehoitoon sijoitettujen nuorten kanssa. Perheeseen tulo, tutustuminen sopeutuminen on herkkää ja puhuttelevaa. Teemaa tarkasteltiin nuorten suunnittelemissa fiktiivisten hahmojen kautta. Päivän lopuksi unelmat saivat siivet.

4 TYÖSKENTELYTAVAT

TUTUSTUMINEN

- 1) Janat etunimen, syntymäkuukauden ja sunnuntaiaamun heräämisajan mukaan.
- 2) ”Treffit”-tutustumisleikki
- 3) Pehmoleluleikki

VIRITTÄYTYMINEN PÄIVÄN TEEMAAN PIENRYHMISSÄ:

1) Checkpoint*-kortit: mikä omassa Checkpoint*-kortissa oleva asia on tärkeintä ottaa huomioon nuoren muuttaessa uuteen perheeseen?

2) Kukin pienryhmä keksii yhden hahmon, jonka onnistunutta ja epäonnistunutta tuloa perheeseen käsitellään (piirtäen fläpille). Onko kyseessä tyttö/poika? Minkä ikäinen hän on? Millainen hänen taustansa on? Miksi hänet on sijoitettu?, Jne.

... ja sitten oli lounastauon vuoro, minkä jälkeen jatkettiin:

PIENRYHMÄTYÖSKENTELYLLÄ:

MILLAINEN ON NUOREN HYVÄ TULEMINEN PERHEHOITOON?

- *Millaisia asioita ryhmän kehittämä hahmo tarvitsee, jotta tuleminen perheeseen on onnistunut?
- *Mitkä asiat voivat mennä pieleen nuoren muuttaessa perheeseen?

→ **PIENRYHMÄTYÖSKENTELYN PURKU** ja yhteenvedon tekeminen työskentelystä esitettäväksi aikuisille isossa salissa

Jonka jälkeen juotiin kahvia ennen kuin:

NUORTEN VIESTIN VIEMINEN AIKUISILLE

UNELMATYÖSKENTELY

LOPETUSTYÖSKENTELY: Lennokit

Mitä haluat sanoa toisille foorumissa oleville?
Millä mielellä lähdet kotiin?

5 VIRITTÄYTYMINEN

Päivän aluksi virittäydyimme teemaan hyödyntämällä Checkpoint*-kortteja. Mietimme pienryhmissä, mitkä korttien teemoihin liittyvät asiat ovat erityisen tärkeitä nuoren muuttaessa sijaisperheeseen.

Aniliininpunainen: Verkosto

- Läheiset:** Saa itse päättää, ketkä ovat läheisiä ja ketä haluaa tavata.
- Kaverit:** Sijoituspaikka muuttuu → välimatka vaikuttaa kaverisuhteisiin, mikä harmittaa.
- Tiimi:** Sossujen kanssa yhteistyö ei toimi. Pitäisi päästä pois virallisista ja jäykistä palaverikäytänteistä ja saada tilalle ”sossu tulee kahvittelemaan”-tapaamisia.
- Harrastukset:** Mahdollisuus päättää itse, mitä haluaa harrastaa tai olla harrastamatta.
- Koulu:** Sijoituspaikan vaihtuessa koulu vaihtuu. ☹️

Vihreä: Identiteetti

- Pidetään yksilönä ja ainutlaatuisena
- Tarpeet huomioidaan yksilöllisesti
- Kohdellaan oikeudenmukaisesti
- Valitsen itse, kenelle kerron taustastani
- Vaikeus pärjätä/käsitellä tunteita

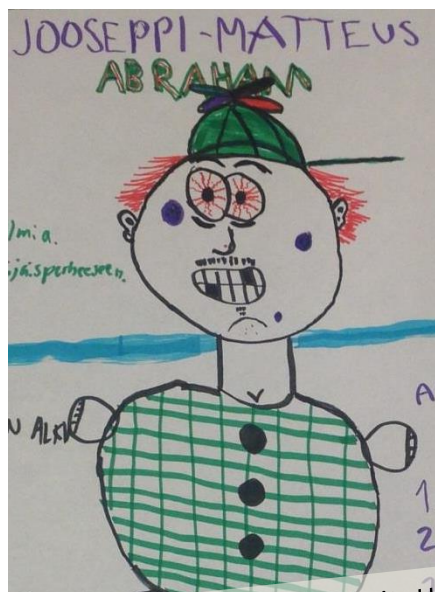
Vaaleansininen: Lastensuojelu

- On tärkeää, että lasta kuullaan!
- Saa olla vaikuttamassa omiin asioihin.
- Lapsi/nuori tarvitsee jonkun, joka kertoo hänelle oikeuksista.

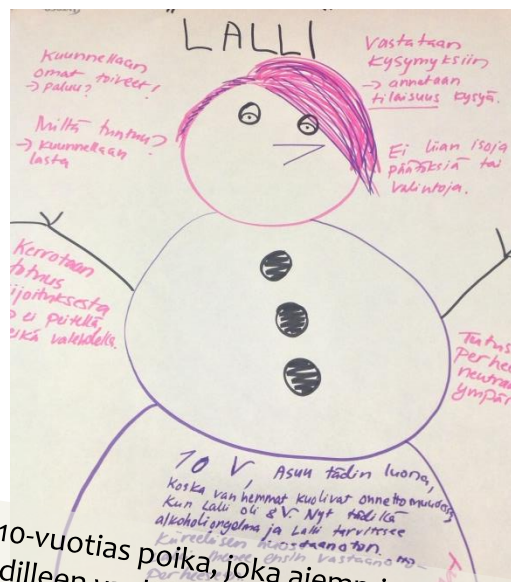
Punainen: Hyvinvointi

- Ruoka:** Kysytään nuoren mieliruokia ja valmistetaan niitä.
- Lepo:** Ei varmaan saa heti uudessa paikassa unta, koska ihmiset vieraita. → Muuttaminen aamulla, jotta ehtii päivän aikana edes hieman tutustua.
- Paha olo:** Tärkeää, että aikuiset huomaavat ja ovat kiinnostuneita.
- Turvallisuus:** Pitäisi olla turvallinen olo ja turvallisen näköistä. Hymyilevät ja vastaanottavaiset aikuiset.
- Päihteet:** Sijaisvanhempien päihteidenkäyttö voi tuntua pelottavalta, etenkin, jos sijoitus on tapahtunut vanhempien päihteidenkäytön vuoksi.

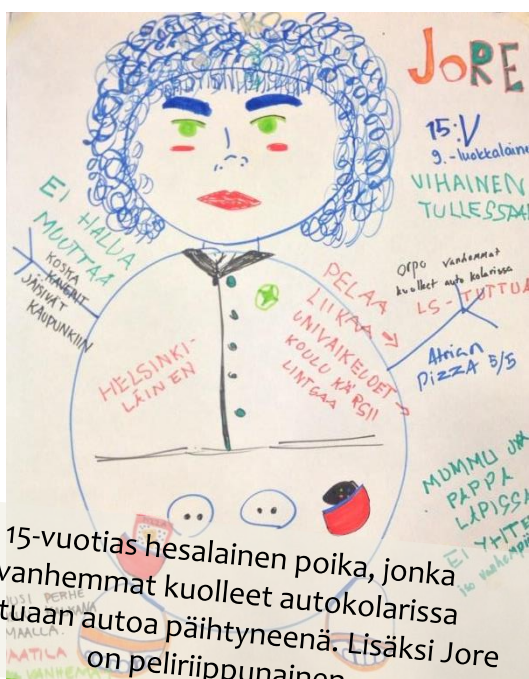
Pienryhmissä keksittiin hahmo – sijoitettu lapsi tai nuori – jonka muuttamista sijaisperheeseen tarkasteltaisiin lounaan jälkeen. Ryhmissä mietittiin mm. hahmon taustaa, tarpeita, luonteenpiirteitä ja vahvuuksia.

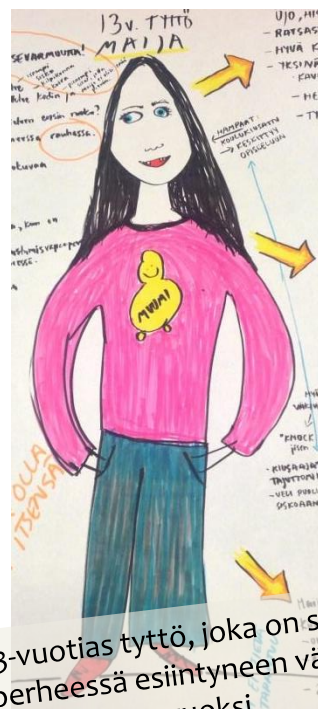
8-vuotias poika, joka sijoitettu epäinhimillisten kotiolosuhteiden vuoksi. Isä väkivaltainen alkoholisti, äiti kuollut.

10-vuotias poika, joka aiemmin sijoitettuna tädilleen vanhempien kuoleman vuoksi. Tädin alkoholisoituttua sijoitetaan sijaisperheeseen.

15-vuotias hesalainen poika, jonka vanhemmat kuolleet autokolarissa ajettuaan autoa päihtyneenä. Lisäksi Jore on peliriippunainen.

13-vuotias tyttö, joka on sijoitettu perheessä esiintyneen väkivallan vuoksi.

NUOREN HYVÄ TULEMINEN PERHEHOITTOON

- mitä erityisesti on hyvä huomioida nuoren muuttaessa perheeseen?

1. Paikan ja perheen sopivuus nuorelle
2. Riittävä ja kunnollinen tutustuminen
3. Hössötys pois!
4. Nuori saa olla oma itsensä
5. Tasavertainen kohtelu
6. Ei rajoiteta eikä pakoteta nuoren yhteydenpitoa sukulaisiin ja läheisiin

Tarkemmin jokaisesta kohdasta on luettavissa seuraavilta sivuilta.

Paikan ja/tai perheen sopivuus

Lähtökohtana lapsen tai nuoren sijoituspaikan etsimiselle tulee olla hänen tarpeensa, eikä se, millainen paikka sattuu olemaan tarjolla. **Ennen sijoitusta tulee selvittää muun muassa millaisista oloista nuori tulee ja mitä hän tarvitsee, jotta elämä voi tasapainottua. Tärkeää on myös miettiä sitä, millaisin keinoin nuoren selviytyvyyttä voidaan tukea?**

Aikuisen on hyvä kuulla nuoren toiveita herkillä korvalla. Sijoituspaikan tulee pystyä tarjoamaan vastauksia ja tukea nuoren tarvitsemiin asioihin. Nuorella on oikeus kertoa ajatuksistaan ja toiveistaan paikkaan liittyen, vaikkei sijoitusta voitaisiinkaan toteuttaa hänen toivomallaan tavalla.

Foorumissa mietittiin esimerkiksi sitä, onko maatilallinen sijaisperhe ”keskellä ei mitään” paras vaihtoehto 15-vuotiaalle helsinkiläisnuorelle, joka suhtautuu sijoitukseen vihasesti. Koska nykyinen elämä ja sijaisperheen elämä ovat hyvin erilaiset, voi sopeutuminen maalla elämiseen olla nuorelle tavallista vaikeampaa.

Turvallisuus on tärkeintä!

Foorumissa puhuttiin myös sijoituspaikan turvallisuudesta. Sijaiperheessä ”pitäis olla turvallinen olo.” Turvallisuuden kokemukseen voivat vaikuttaa monet asia – näkyvät ja näkymättömät. Kivannäköinen talo ja kodikas asunto, jossa ei ole valkoisia, laitospäiväkodin tunnelman luovia seiniä, luovat turvallisuutta. Keskeisenä kiinnittymisen edellytyksenä on, että nuori kokee perheen aikuiset turvallisina. Tämä voi välittyä nuorille aikuisten hymyn sekä vastaanottavaisuuden kautta.

P.S. Yhtenä turvallisuuteen liittyvänä asiana esiin nousi **sijaisperheen alkoholin käyttö**. Päivän aikana keskusteltiin siitä, miten sijaisvanhempien alkoholinkäyttö voi tuntua lapsesta/nuoresta pelottavalta, etenkin jos hänet on sijoitettu vanhempien liiallisen päihteidenkäytön vuoksi. Lapsi ei välttämättä ymmärrä, että alkoholia voi käyttää myös fiksusti, eikä sen käytöstä aina seuraa ongelmia. Kuitenkin lapsi voi kokea pelkoa, huolta ja ahdistusta, mikäli näkee sijaisvanhempien ostavan ja käyttävän alkoholia – hän voi pelätä joutuvansa taas huolehtimaan aikuisista.

”Paikka tulee valita lapsen/nuoren mukaan, ei arpoa paikkaa ja lasta yhteen!”

HYVÄ TULEMINEN

Riittävä tutustuminen

Tärkein asia nuoren muuttaessa sijaisperheeseen on **tutustuminen ja se tulee tehdä kerralla kunnolla**. Foorumissa oltiin yhtä mieltä siitä, että uuteen perheeseen ja kotiin pitää olla mahdollisuus tutustua rauhassa. Lisäksi nuorelle tulee kertoa tulevasta sijoituksesta ajoissa ja hänen kysymyksiinsä vastattava rehellisesti.

Tutustuminen paikkaan ja ihmisiin tulee aloittaa mahdollisimman hyvissä ajoin kertomalla uudesta paikasta lapselle/nuorelle. **Pelkkä kertominen ei riitä, vaan ennen sijoitusta on järjestettävä useita tapaamisia uuden perheen kanssa**. Tämän olisi hyvä pitää sisällään niin vierailukäyntejä uudessa kodissa kuin tutustumista neutraalissa ympäristössä. Neutraalilla ympäristöllä tarkoitettiin esimerkiksi ravintolassa tai McDonald'ssa syömistä tai keilaamaan menemistä.

Avoimuus ja luottamus lähtevät rakentumaan jo heti ensitapaamisesta lähtien, joten tapa, jolla nuori kohdataan ennen sijoitusta on hyvin merkityksellinen. Nuoret korostivat sitä, kuinka tärkeää on, että nuori kohdataan ennen kaikkea tavallisena nuorena. Hänestä ollaan aidosti kiinnostuneita ja hän saa olla kiinnostunut tulevasta sijaisperheestään ja sen jäsenistä. Jo tutustumisen yhteydessä tulisi selvittää nuoren mielenkiinnon kohteita ja valita yhteinen tekeminen niiden mukaan. Tällä tavoin voidaan osoittaa aitoa kiinnostusta nuorta kohtaan ja alkaa vahvistaa luottamusta nuoren ja perheen välillä.

Sijoitus vaikuttaa kaikkiin prosessissa oleviin ihmisiin, myös sijaisperheessä jo oleviin biologisiin ja/tai aikaisemmin sijoitettuihin lapsiin. Sillä, kuinka perheen aikaisemmat lapset huomioidaan sijoitusta valmisteltaessa, tutustumisvaiheessa sekä nuoren muuttaessa perheeseen, on vaikutusta siihen, katsovatko he uutta tulijaa kieron vai ottavatko hänet avoimesti vastaan. Perheen lapsille tulee kertoa uudesta tulokkaasta jostain sekä keskustella niistä ajatuksista ja tunteista, joita uuden lapsen tulo muissa lapsissa herättää.

Keskusteluissa nousi esiin myös **omaan sosiaalityöntekijään tutustuminen**. Lastensuojelun käytänteissä pitäisi pyrkiä pois jäykän virallisista palaverikäytännöstä ja suosia ”sossu tulee kahvittelemaan”-tyyppisiä tapaamisia, joissa aito tutustuminen ja rento keskustelu saisivat nykyistä vahvemman sijan.

”Tutustumisen kannattaa tehdä kerralla kunnolla!”

HYVÄ TULEMINEN

Hössötys pois!

Sijoituksen yhteydessä on olemassa suuri vaara, että tilanteessa ruvetaan hössöttämään. Hössöttämisellä tarkoitetaan tässä yhteydessä liiallista hyörimistä ja pyörimistä nuoren ympärillä, asioiden ajattelua hänen puolestaan tai perheen arkirutiinien muuttamista nuoren takia. Tällaista toimintaa nuoret eivät sijoitushetkellä kaipaa, vaan he toivovat rauhallista asettumista ja normaalina jatkuvaa arkea.

Hössötystä voidaan vähentää kertomalla nuorelle ja muille asianosaisille totuudenmukaisesti mitä nyt ja seuraavaksi tapahtuu. Asioita ei tule peitellä tai valehdella, sillä epätietoisuudessa eläminen on hirvittävä tunne! **Nuori aistii helposti, mikäli hänelle ei kerrota kaikkea.**

Toinen avain hössötyksen poistoon on avoimuus; kysytään nuorelta miltä nyt tuntuu ja millaisia toiveita hänellä on. Lisäksi tarjoamalla nuorelle tilaisuus kysyä asioita, jotka häntä mietityttävät, rakennetaan luottamusta sekä autetaan aikuisia pysähtymään niiden asioiden äärelle, jotka ovat nuorelle tässä hetkessä on tärkeitä.

Foorumissa tuotiin esiin ihmisten erilaiset tavat käsitellä kokemuksiaan. Kotiutumisvaiheessa on tärkeää antaa nuorelle aikaa käsitellä tapahtunutta ja totutella rauhassa siihen. Suurin virhe, mitä tässä tilanteessa voidaan tehdä, on painostaa nuorta puhumaan omista kokemuksistaan. Muistetaan, että ”on ihan OK olla hiljaa”. **Nuori kyllä puhuu, kun on siihen valmis.** Puhumisen sijaan tärkeämpää on, että nuori kokee välittämistä ja hyväksyntää uudessa kodissaan. Hössöttäminen vähenee, kun tämä tehdään arjen keskellä mahdollisimman luonnollisin keinoin, esimerkiksi kehuen nuoren taitoja tai laittamalla ruokaa, josta nuori erityisesti pitää. Foorumissa keskusteltiin myös siitä, onko hyvä juhlia lapsen muuttoa sijaisperheeseen. Mikäli juhlat ollaan aikeissa järjestää, pitää nuorelta itseltään kysyä haluaako hän sellaiset.

”Alkuun parasta sijaisperheessä oli se, että siellä oli aamupala aamulla ja koulusta tultaessa välipala valmiina odottamassa.”

Arjella on iso merkitys sopeutumiseen ja kotiutumiseen. Nuorten toive on, että arki perheessä jatkuu mahdollisimman normaalisti sijoituksen jälkeen, sillä arjen rutiinien avulla nuori kotiutuu paremmin. Monelta sijoitetulta nuorelta voi myös puuttua aiempi kokemus säännöllisestä arjesta. Yksin se, että päivässä ja viikossa on rytmi, voi olla merkittävä asia nuoren selviytyvyyden tukemisessa. Rutiinien ja muiden talon tapojen kohdalla on kuitenkin hyvä muistaa, että nuori tarvitsee aikaa sopeutuakseen uuteen. Nuorta ei siis tule laittaa heti tekemään asioita, jotka ovat hänelle aivan uusia ja vieraita.

HYVÄ TULEMINEN

Myös uuden koulun aloittaminen on tilanne, jossa nuoret toivovat aikuisten välttävän hössöttämistä. Aikuisille voi olla luontaista varmistaa useaan kertaan, että nuorella on kaikki hyvin ja jopa saattaa nuori koululuokan ovelle. Nuorten mielestä kuitenkin riittää, että aikuinen tuo hänet koulun parkkipaikalle, josta nuori voi jatkaa matkaa itseksensä. Tällöin uudesta oppilaasta luokassa ei välttämättä tule niin suurta numeroa kuin silloin, jos sijaisvanhemmat hyörivät nuoren ympärillä.

P.S. Foorumissa puhutti kaksi kysymystä liittyen nuoren käytöksen ongelmiin:

Pitääkö liiallisesta pelaamisesta tms. luopua heti uuteen perheeseen muuttaessa?

Nuorten neuvo oli, että saa katsella ja sopeutua, kiinnittyä perheen ja oppia talon tavoille ennen kuin tarvitsee muuttua ja päästä eroon ongelmista. Sopeutuminen on tärkeämpää kuin tapojen muuttuminen. Sopeutuminen ja tavalliseen arkielämään kiinni pääseminen voi itsessään auttaa nuoren eroon (joistain) ongelmista.

Entä, pitääkö kutsua ravitsemusterapeutti, mikäli ravintoasioiden kanssa on ongelmia?

Nuoren terveyteen ja ravitsemukseen liittyvien asioiden hoitamisen siirtäminen ammattihenkilöille voi olla hyvä ratkaisu, sillä ongelmien käsittely perheen sisällä voi vaikuttaa nuoren ja sijaisvanhemman suhteeseen negatiivisesti. Lisäksi nuori voi ottaa tiedon paremmin vastaan ulkopuoliselta taholta. Asiaa pitää kuitenkin miettiä tapauskohtaisesti, sillä joissain tilanteissa nuoren asioita voi olla hoitamassa jo liiankin monta aikuista. Tämä voi ahdistaa nuorta, jolloin joidenkin asioiden käsittely perheen sisällä voi olla nuoren toive.

P.P.S. Se, mitä nuori todella sijoituksen jälkeen kaippaa, on **päättäväiset vanhemmat, jotka eivät anna heti periksi, vaan kestävät nuorten erilaiset reaktiot**, kuten vetäytymisen, suuttumuksen ja vihan. Tällöin nuori kokee olevansa hyväksytty ja rakastettu omana itsenään.

CHECK LIST:

- ☐ Oma rauha!
- ☐ Arki jatkuu
- ☐ Avoimuus
- ☐ Vastataan kysymyksiin
- ☐ Ei kierrellä
- ☐ On OK olla hiljaa

Saa olla oma itsensä

Tunne siitä, että ei ole hyväksytty omana itsenään vaikuttaa ihmisen käytökseen. Menneisyyden kokemukset ja opitut toimintatavat voivat vahvistaa tätä. Nuori on ehkä oppinut vähättelemään itseään tai joutunut sopeutumaan tilanteisiin, joissa hänen persoonaansa ei ole hyväksytty. **Nuori kaipaa tukea ja rohkaisua siinä, että hän osaa nähdä itsensä jälleen ainutlaatuisena ja arvokkaana yksilönä.**

Sijoituksen alkuvaiheessa on tärkeää, että nuorta kohdellaan yksilönä ja ainutlaatuisena. Hänen mielipiteistään ja tarpeistaan ollaan kiinnostuneita, hänelle osoitetaan arvostusta ja hänen toiveensa huomioidaan siinä missä toistenkin perheenjäsenten.

Foorumissa nousi esiin myös **vaikeus pärjätä omien tunteiden kanssa sekä niiden käsittely**. Sijoituksen aikaan liittyy monenlaisia tunteita, jotka hämmentävät paitsi nuorta itseään myös lähipiiriä. Nuori voi ilmentää tunteitaan vahvasti, jopa aggressiivisesti, tai toisaalta yrittää tukahduttaa ne. Hän ei itse välttämättä edes ymmärrä heränneitä tunteitaan ja ajatuksiaan, joten onkin tärkeää, että aikuiset auttavat nuorta tunnistamaan, sanoittamaan ja käsittelemään niitä. Aikuinen voi omalla toiminnallaan osoittaa, että tunteet ovat sallittuja, niistä on hyvä puhua, eikä niitä tarvitse peitellä.

Oma huone ja harrastukset vaikuttavat myös nuoren kokemukseen saada olla oma itsensä. Mahdollisuus saada sisustaa oma huone itsensä näköiseksi ja valita omat vaatteensa tai harrastuksensa omien mielenkiinnonkohteiden mukaan, ovat nuorelle isoja asioita. Voihan olla, että nuori on aina aikaisemmin saanut käyttöönsä vain toisille lapsille pieneksi käyneitä vaatteita tai hänellä ei ole ollut taloudellisesti mahdollista harrastaa mitään.

Tavoitteena:

Nuoren todellinen minuus nousee esille.

→ Nuori saa olla oma itsensä

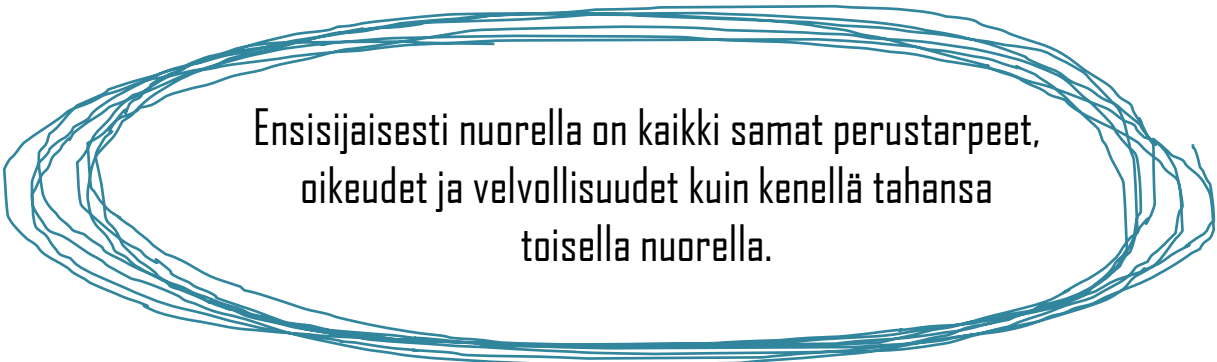
Kohdellaan tasavertaisena perheenjäsenenä

Kokemus tasavertaisuudesta muodostuu ennen kaikkea aikuisten toiminnan kautta.

Aikuinen voi sanoillaan tai teoillaan antaa vaikutelman siitä, että perheen uusi jäsen on jollain tapaa toisessa asemassa kuin perheen muut jäsenet. Kyse voi olla joko korokkeelle nostamisesta tai sivuun jättämisestä. Foorumissa keskusteltiin siitä, että molemmat näistä ovat yhtä huonoja ja nuoren hankalaan tilanteeseen saattavia vaihtoehtoja.

Sijoitettu nuori toivoo tulevansa kohdatuksi ennen kaikkea nuorena – ei ongelma- tai sijoitettuna nuorena. Ensisijaisesti hänellä on kaikki samat perustarpeet kuin kenellä tahansa toisella nuorella. Sijoituksen tuomat erityispiirteet tai –tarpeet tulee tuoda esiin vasta sen jälkeen, kun nuori on ensin kohdattu ja häneen on tutustuttu tavallisena nuorena. Kun nuori kokee olevansa hyväksytty sellaisena kuin on, myös vaikeammista, ongelmakeskeisemmistä asioista on helpompi keskustella.

Tasavertaisuuden kanssa käsi kädessä kulkee oikeudenmukaisuus. Tähän kuuluu se, että nuori on tietoinen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan ja että hänestä välitetään samalla tavalla kuin muistakin lapsista. Foorumissa nousi esiin, että nuori tarvitsee rinnalleen jonkun, joka kertoo hänelle hänen oikeuksistaan ymmärrettävällä kielellä ja pitää huolta niiden toteutumisesta. Oikeuksien rinnalla puhuttiin myös velvollisuuksien merkityksestä: sijoitetuilla on oltava samat velvollisuudet, esimerkiksi kotityöt, kuin perheen muilla lapsilla.

Ensisijaisesti nuorella on kaikki samat perustarpeet,
oikeudet ja velvollisuudet kuin kenellä tahansa
toisella nuorella.

HYVÄ TULEMINEN

Ei rajoiteta eikä pakoteta yhteydenpitoa sukulaisiin ja läheisiin

Yhteydenpito läheisiin ja tärkeisiin ihmisiin herätti paljon keskustelua päivän aikana.

Nuoret kokivat merkittäväksi sen, että he saavat sijoituksen jälkeen itse päättää keitä ja milloin haluavat tavata. Kaikille nuorille ne eivät ole isä ja äiti, vaan tärkeä ihminen voi löytyä muista sukulaisista, entisten harrastusten parista tai vaikka vanhan koulun opettajista.

"Ei ehdottomia rajoituksia sukulaisten tapaamisiin!"

Sijoituksen alussa olisi lisäksi hyvä, että nuorelle tärkeät ihmiset kutsuttaisiin kylään sijaisperheeseen. Monesti sijaisperhe ja nuoren tärkeät ihmiset – etenkin jos he ovat muita kuin nuoren vanhemmat – voivat jäädä etäisiksi toisistaan. Vierailemalla sijaisperheen luona, he pääsisivät tutustumaan toisiinsa sekä luomaan luontevampaa yhteyttä toisiinsa. **Nuorelle merkitsee paljon se, että hänelle tärkeät ihmiset tuntevat toisensa ja tulevat juttuun keskenään.**

On tärkeää välittää nuorelle tieto siitä, että sijoituksenkin jälkeen hän voi tavata sukulaisiaan ja läheisiään. **Kuitenkaan yhteydenpitoon ei saa painostaa, vaan nuoren toive tulee ottaa todesta.**

Pakottaminen yhteydenpitoon ihmisten kanssa, joihin nuori ei halua sillä hetkellä olla yhteydessä, voi saada aikaan suurta ja pitkäkestoista hallaa nuoren ihmissuhteisiin. Foorumissa nousi esiin, että joillakin nuorista on kokemuksia siitä, että ovat joutuneet vuosia tapaamaan sukulaisiaan, vaikka eivät olisi halunneet.

Myös "rauhottumisaika" puhututti foorumissa ja sen tarpeellisuus jakoi mielipiteitä. Foorumissa esitettiin, että nuorelle olisi hyvä mahdollistaa noin kuukauden mittainen kotiutumisaika, joka on varattu uuteen kotiin sopeutumiseen ja "talon tavoille" opetteluun. Tänä aikana nuoren ei olisi mahdollista käydä lomilla tai tapaamassa sukulaisiaan. Päivän aikana keskusteltiin kuitenkin myös siitä, onko rauhoittumiskuukausi aina pelkästään hyvä ja kaikille tarpeellinen juttu. Rauhoittumiskuukautta perustellaan usein sillä, että se on yleinen käytäntö, mikä ei nuorten mielestä ole riittävä peruste. Tilanne pitäisi katsoa aina lapsen iän ja perhesuhteiden perusteella tapauskohtaisesti eikä asettaa ehdottomia rajoituksia tapaamisiin.

HYVÄ TULEMINEN

Ensimmäinen päivä uudessa perheessä -esimerkki.

Esimerkki olettaa, että ennen muuttopäivää nuori ja sijaisperhe ovat tavanneet toisensa useampaan kertaan ja tutustuneet toisiinsa.

TILAA UNELMILLE!

Unelmat auttavat
suuntaamaan katseen
tulevaan. Vaikka nyt tuntuisi
kuinka vaikealta, unelmat
antavat voimaa jatkaa
eteenpäin.

Aikuinen, ole nuoren
unelmien mahdollistaja,
älä niiden murskaaja!

MILLÄ MIELELLÄ KOTIIN?

1.

Olen saanut
Rohkaistunut.
Iloisena, viisaampana, energisenä!
Iloisella.

1.

Ruoka oli parempaa kuin koulussa, joten siltä osin haikein mielin.
Iloisena ja ylpeänä. Päivä antoi niin paljon! Kiitos teille!
Hyvällä mielellä, koska CS kutsuu.
Hyvällä mielellä, päivä on ollut hieno hyvässä seurassa.
Iloisella mielellä.

2.

Best god damn day of my life.
Hyvillä mielin.

Ihan hyvillä mielin ja syyslomaa odottaen. 😊
Ihan kivalla.

Tulee ikävä, yhy! ☹️ No, ois ollu kiva jatkaa.
Normaalilla mielellä.

Hyvällä mielellä jatketaan.
Hyvällä ja positiivisella.
Motivoituneena!
Hyvällä mielellä.

TERVEISET MUILLE PÄIVÄSSÄ MUKANA OILLEILLE

Oli mukava päivä, kiitos siitä!
Oli hauskaa 😊

Kiitos ja hei, hei 😊

Olkaa sellaisia niin kuin tänään, omia itsejänne.
Oli kiva tavata! Heippa.

Kiitos tästä päivästä. Olette huipputyyppejä! Ihan oikeasti!

Moro si jonet.
Kivaa oli.

Kiitos kannustavasta ilmapiiristä. 😊

Hyvästi.

Oli mukavaa 😊

Kiitos avoimuudesta, rohkeudesta ja ilosta, jota on ollut mahtava tänään
nähdä. Olette huippuja – jokainen!

Tsemppiä tulevaisuuteen!
Olette olleet mukavia. <3

Kiitos mukavasta ryhmätyöskentelystä!

Ootte tosi ihania! <3
On ollut ihan kivaa!

Iltaa!

Siikarannan Nuorten foorumia sponsoroimassa ja tukemassa olleet:

Pesäpuu ry

RAY

Selviytyjät –tiimi

Helsingin kaupungin perhehoito

Nuorten foorumi kiittää ja kumartaa!

Selviytyjät–tiimi
kiittää Nuorten
foorumin
osallistujia!

Raportin koonnut: Pipsa Vario

Yhteystiedot:

Selviytyjät -tiimi

Pesäpuu ry
Ilmarisenkatu 17 a 1
40100 Jyväskylä

Kehittämispäällikkö / psykologi
johanna.barkman@pesapuu.fi
p. 040 514 4855

Asiantuntija / KM
pipsa.vario@pesapuu.fi
p. 040 705 3876

